
Ved Fejghed opnaas intet

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Ved Fejghed opnaas intet

4

Ved Fejghed opnaas intet

Ved Fejghed opnaas intet

Ved Fejghed opnaas intet
 Af Sognepræst Kaj Munk
 Jp.,d.29.1.39[1]

FOR EN halv Snes Dage siden fik forfatteren af Skuespillet ”Han sidder ved Smeltediglen” den Meddelelse gennem sin ”Jyllandspost”, at en offentlig Forestilling i Sønderborg var blevet aflyst af Fru Gerda Christophersen efter en indtrængende Henstilling fra justitsministeriel Side. Lederen af Tournéen, Forretningsfører Birch, har ganske vist senere hævdet, at han havde forsøgt en telefonisk Forbindelse med mig inden. Et Blad havde ogsaa Aftenen før bedt mig om en Udtalelse, som jeg efter min Sædvane nægtede at afgive, da det er mig inderligt imod at fremsætte Synspunkter om Forhold, endnu inden man kender ordentlig til dem. I dette særlige Tilfælde forekom Tingen mig ogsaa saa aldeles utroværdig, at jeg maatte have nøje Besked om, hvordan det hele virkelig forholdt sig, og saa endda have rigelig Tid til at sunde mig, inden jeg kunde finde Udtryk for mine Følelser.

Da jeg nu endelig har opnaaet Underretning om det forefaldne, har jeg straks sat mig i Forbindelse med Forretningsfører Birch og forlangt af ham, at han, saa snart det overhovedet lader sig gøre for Spilleplanen iøvrigt, ansætter en offentlig Forestilling i Sønderjylland. Der er jo det gode ved en ministeriel *Henstilling*, at over for den er man frit stillet med Hensyn til, om man vil følge den eller ej. Og der er det gode ved et Forbud, at Forbryderen er nødt til at paatage sig Eneansvaret og staa i det Lys, hvori han selv stiller sig.

At ”Han sidder ved Smeltediglen” skulde blive forbudt i Sønderjylland af den danske Regering, er ikke tænkeligt. Det vilde være en Handling, der var dum, uværdig og latterlig. Den er dum, fordi den giver nogle faa unge uansvarlige Ophidsede og Ophidsere for det første Indtryk af, at her er det dem, der bestemmer, og for det andet Ret i en Opfattelse af Stykket, som ingen Steder hører hjemme. Disse Folk har ment at se deres Fordel ved at udnævne det til et Angreb paa Tyskland. Hertil er ganske kort at sige, at der i dansk Litteratur næppe har vist sig noget Arbejde i den Tid, der er gaaet, siden Hitler overtog Tyskland, som i den Grad har vist Forstaaelse over for Føreren og hans Stordaad og har bidraget her i Norden til at skabe Forstaaelse for hans Indsats. At det samtidig hermed protesterer med en Synd hos det nationalsocialistiske Regime, at det protesterer med en des inderligere Lidenskab, fordi den protesterendes Forstaaelse af det værdifulde hos dette Regime er saa dyb, kan ikke kaldes et Angreb paa Tyskland, men et Kastelys ind over en af vor Tids Natsider ved det tyske Væsen, en Natside, der Gudskelov vil forsvinde, naar Solen staar op, men som det er nødvendigt for hvert sandhedsgrebet og frit stillet Menneske (og især for den, der har Tyskland kært) imens vi venter paa Solopgangen at sætte al sin Evne ind for at kue og holde inden Grænser. For mig som Kirkemand er Skuespillets centrale Ord Biskop von Beugels Replik til Dorn om Føreren: ”Saa nær ved at være en Gud som det er muligt, naar han dog blot er et Menneske, har han som Menneske Brug for en Kirke til at sige sig, naar han fejler”. Naar der har manglet Alvor i det danske Regeringsblad, den

københavnske Social-Demokrats dervishdansende Overfald paa Nazismens Mænd, naar det alt for ofte har været Køterbjæf, der er udstødt snart i Ophidselse og snart paa Embeds Vegne i Stedet for Mands myndige Tale, saa skyldes det netop, at Bladet intet har formaaet af "Smeltediglen"s Indlevelse i det nye Tysklands Sind. Og ikke blot i det nye Tysklands. Overhovedet aldrig i Tysklands. De marxistiske Tyskere var jo Internationalister mere end Tyskere.

"Intet Folk er i Pagt med Livet som det sunde, stærke, strenge, tyske Folk". Disse Ord er omtrent ved at være de sidste i Stykket. Og et saadant Skuespil skal kaldes for et æreløst Angreb paa Tyskland! Den Slags Beskyldere har en dansk Regering Pligt til at svare med et Smil og et Blik ud ad Vinduet.

Og det vilde være en Uværdighed uden Lige at give sig til at danse efter deres Fløjte. For Gadeuorden gives der Bøder. Dette maa indtil videre staa fast og være nok. I hvert Fald saa længe, vi har en anden Rigsdag end Gadens Parlament. Det var at sætte en Plet paa Danmarks Navn, om den danske Regering ved Trusler om Uro lod sig skræmme til at give Sandheden Mundkurv paa.

Det var en Bjørnetjeneste at gøre den danske Befolkning i Sønderjylland, der meget godt ved, at vil man give Urostiftere Vind i Sejlene, skal man bare føje sig efter dem. Og det var en Hensynsløshed over for de rolige og forstandige Tyskere, der bor her i vort Land, og som udmærket kan se, at Tyskland fornærmede sig selv langt værre, end dette Stykke "fornærmer" det, den Nat det lod Synagogerne afbrænde. Over hele det vældige Rige hører man Gang paa Gang besindige, retskafne Mænd og Kvinder sukkende sige: "Vi skammer os over os selv". Naar "Han sidder ved Smeltediglen" er blevet en Teaterforestilling, der besøges saa overhovedet ingen før her til Lands har haft blot tilnærmelsesvis Publikum, ligger det i, at det udtaler noget, som de allerfleste menneskeligt følede Mennesker trængte til at faa sagt. Netop ikke hadefuldt, men ud af Sorg og Kærlighed. Om 20 Aar vil det blive spillet i Tyskland og elsket dér. Men den danske Regering skulde altsaa nu i Angst for Misbrug af lidt Tryksværte og nogle Stemmebaand hos nogle unge Brushoveder, der i Mangel af Anledninger altid er rede til selv at skabe dem, gaa hen og nedtysse en Tale, som den selv af Hjertet er enig i - utroligt og uværdigt vilde det være, om det skete.

Og saa vilde det være latterligt. Om den Minister, der selv har overværet Forestillingen og udtrykt sin stærke Glæde over den, skulde marchere hen og forbyde en hel Landsdels Befolkning i Danmark at faa den at se.

Marxisten Steincke som Væbner for Hr. Gobbels - eja, hvad kan man ikke komme ud for at opleve! At leve i et frit og selvstændigt og demokratisk Land og have Frihed til at tie stille og Selvstændighed til at dukke sig og Demokrati til at tage mod Diktat af - ja, af hvem egentlig? Maa vi ikke bede om at bo enten i Norden eller i Tyskland. Der er ikke noget, der hedder midt imellem. Nej.

Kaj Munk